

מדריך לתורמים

הטבות מס במתן תרומות בישראל

כלים משפטיים ופיננסיים לתכנון תרומות

תוכן עניינים

מבוא

חלק א': מי הם העמותות והגופים שהתרומה אליהם תוכר כהטבת מס?

חלק ב': סוגי תרומות והטבות נלוות

- תרומות כספיות
- תרומות בשווה כסף
 - שירותים מקצועיים
 - מוצרים וציוד
 - פלטפורמות ושירותי טכנולוגיה
 - תרומות נכסי מקרקעין
 - תרומות מניות וניירות ערך

חלק ג': תרומות נכסים ומקרקעין

- תרומות מקרקעין
- פטור ממס שבח ומס רווחי הון
- זיכוי מס וניכוי לצורכי מס

חלק ד': תרומות מניות וניירות ערך

- זיכוי מס לפי שווי המניות ביום התרומה
- פטור ממס רווחי הון

חלק ה': תהליך קבלת הטבות מס

- הטבות מס לשכירים
- הטבות מס לעצמאים
- הטבות מס לתאגידים ולחברות

תוכן עניינים

חלק ו': תרומות באמצעות צוואה

- סוגי תרומות בצוואה
 - תרומות כספיות
 - תרומת נכסים ורכוש
 - תרומת מניות וניירות ערך
- יתרונות תרומות באמצעות צוואה
- המלצות ודגשים לכתיבת צוואה

חלק ז': תרומה והקדשת נכסים באמצעות הקדש

- הקדש ככלי משפטי לניהול נכסים
 - מאפייני ההקדש
 - סוגי הקדשות
 - הקדש פרטי
 - הקדש ציבורי
- היבטים משפטיים של הקדש
 - יצירת הקדש
 - מינוי נאמנים ופיקוח
 - תכנון מס והטבות מס

חלק ח': הנצחה ותשורה לתורמים

- אפשרויות הנצחה
 - לוח תורמים
 - כיתוב או שילוט
 - קרן או פרס על שם התורם
- תשורות לתורמים

תוכן עניינים

חלק ט': פרק תמריצים וסיכונים

- תמריצים מרכזיים
 - הטבת מס
 - פטור ממס שבח ומס רכישה
 - פריסה של זיכויי מס
- סיכונים אפשריים

אודות משרדנו

פרטים ליצירת קשר

מבוא

תרומות מהוות חלק חשוב ומרכזי בחיזוק ופיתוח תחומים חברתיים, תרבותיים וציבוריים במדינת ישראל. בשנים האחרונות, היקף התרומות במדינה הולך וגדל, כאשר אלפי עמותות וגופים ציבוריים נהנים מתרומות נדיבות של עסקים, חברות ותורמים פרטיים.

המדינה מכירה בתרומה כערך חשוב, ומעודדת את הציבור לתרום על ידי מתן הטבות מס ייחודיות. סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, שמסדיר את ההטבות הללו, נחשב למנגנון מרכזי המעודד תמיכה במגזר השלישי תוך קביעת תנאים ברורים והגבלות על מנת להבטיח שההטבות יינתנו בצורה שוויונית והוגנת.

מדריך זה נועד להעניק לתורמים, הן פרטיים והן חברות ותאגידים, הבנה מעמיקה של ההטבות והיתרונות הגלומים במתן תרומות לעמותות ולגופים ציבוריים. **המדריך מספק כלים ומידע חיוני אודות תהליך קבלת הטבות המס, דרישות החוק והזדמנויות נוספות שמעניק המגזר השלישי. המטרה היא להנגיש את המידע בצורה ברורה ומפורטת, כך שכל תורם יוכל למקסם את ההטבות הכלכליות והחברתיות הגלומות בתרומה, תוך הקפדה על עמידה בדרישות החוק.**

בין אם אתם תורמים חדשים השוקלים להיכנס לעולם הפילנתרופיה, או תורמים ותיקים שמחפשים לייעל את התרומות שלכם, המדריך יסייע לכם להבין את הדרך המיטבית לתרום בצורה מושכלת וחוקית.

אני מאמינה בכוח של תרומה לשנות חיים, להשפיע וליצור מציאות טובה יותר. במהלך שנותיי כעורכת דין המתמחה בתחום העמותות והמלכ"רים, נחשפתי להשפעה העמוקה של תרומות על קהילות, פרויקטים ואנשים פרטיים. העבודה עם תורמים ועמותות היא הרבה מעבר ליעוץ משפטי – היא שותפות ביצירת שינוי.

מדריך זה נכתב מתוך רצון לסייע לכל מי שמעוניין לתרום ולעשות זאת בדרך הטובה ביותר, מתוך ידע והבנה של כל ההיבטים החוקיים והפיננסיים הנלווים לתרומה. אני כאן כדי ללוות אתכם במסע הזה, ולהיות חלק מהעשייה שלכם – יחד נבנה עתיד טוב יותר. קריאה מועילה, ותמיד שנזכה להיות בצד הנותן.

חלק א': מי הם העמותות והגופים שהתרומה אליהם תוכר כהטבת מס?

סעיף 46 לפקודת מס הכנסה מאפשר לתורמים לקבל זיכוי מס משמעותי עבור תרומות לעמותות, חברות לתועלת הציבור ומוסדות ציבור המוכרים על ידי רשות המסים.

עמותות וחברות לתועלת הציבור נדרשות לעמוד במספר קריטריונים קפדניים על מנת לזכות בהכרה זו, והעיקריים שבהם:

- **אישור ניהול תקין או אישור על הגשת מסמכים בתוקף:** על העמותה להגיש מדי שנה דוחות כספיים, דוחות מילוליים ודיווחים שנתיים נוספים לצורך קבלת האישור.
- **מחזור הכנסות מינימלי:** רק עמותות וחל"צ עם מחזור הכנסות העולה על 30,000 ₪ בשנה, כפי שנקבע במסגרת המדיניות של רשות המסים.
- **קידום מטרות ציבוריות:** העמותה צריכה להוכיח שהיא פועלת למען מטרות ציבוריות בתחומים המפורטים בסעיף 9(2) לפקודת מס הכנסה (כמו חינוך, בריאות, רווחה, דת וכיוצ"ב).

חלק ב': סוגי תרומות והטבות נלוות

תרומות כספיות

תרומה כספית היא הצורה הנפוצה והישירה ביותר של תמיכה בעמותות ובגופים ציבוריים. תרומה זו מתבצעת באמצעות העברת סכומי כסף ישירות לעמותה או לגוף הזכאי המוכר כמוסד ציבורי לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה.

כאשר תורם בוחר לתרום סכום כספי מעל 207 ש"ח (נכון לשנת 2024) לעמותה או חל"צ מוכרת לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, הוא זכאי לזיכוי מס בגובה של 35% מסכום התרומה אם הוא תורם יחיד. תורם שהוא תאגיד זכאי לזיכוי מס בגובה של 23% מגובה התרומה. הזיכוי ניתן אם יש חברות במס. הזיכוי במס על תרומה במסגרת שנת מס מוגבל לתקרה של עד 30% מההכנסה החייבת של התורם, או עד 10,354,816 מיליון ש"ח (נכון לשנת 2024) – לפי הנמוך מביניהם.

תרומה כספית היא ישירה ומאפשרת לעמותה לקבל את הכספים במהירות ולהשתמש בהם לצורכי הפעילות השוטפת או הפרויקטים הייעודיים. מנגד, התורם יכול לבחור את היקף התרומה בצורה מדויקת ולהיות מעורב בהחלטות בנוגע לאופן השימוש בכסף.

תרומות בשווה כסף

תרומות בשווה כסף מתייחסות להעברת נכסים, מוצרים, שירותים מקצועיים או כל משאב אחר שיש לו ערך כספי שניתן למדוד. בניגוד לתרומה כספית ישירה, תרומות בשווה כסף כוללות כל מה שניתן להעריך אותו במונחים של ערך שוק. תרומות אלו נפוצות מאוד בקרב עסקים וחברות שיכולות להעניק מוצרים או שירותים בעלי ערך כספי לעמותות.

הערכת שווי התרומה מתבצעת על בסיס מחיר השוק במועד מתן התרומה, ועל כן יש חשיבות גדולה להערכת שווי נכונה. על העמותות או התורמים לוודא שהערכה זו עומדת בתנאים שקבעה רשות המסים, כדי שהתורם יוכל לזכות בזיכוי מס.

שירותים מקצועיים - שירותים מקצועיים הם אחת הצורות הנפוצות ביותר של תרומות בשווה כסף. עורכי דין, רואי חשבון, יעצי IT, אנשי פרסום ושיווק, ובעלי מקצועות נוספים תורמים את זמנם ומומחיותם לעמותות. תרומות אלו מסייעות לעמותות לשפר את התפקוד היומיומי שלהן, לנהל טוב יותר את התקציבים והפרויקטים, ולהעניק שירותים מקצועיים מבלי לשלם עליהם בשוק החופשי. שווי התרומה נקבע על פי התעריפים המקובלים בשוק לשירות הניתן. לדוגמה, משרד עורכי דין שיתרום שעות ייעוץ משפטי לעמותה, יצטרך להעריך את שווי התרומה לפי תעריפי הייעוץ הנהוגים עבור שירותים מסוג זה.

מוצרים וציוד - תרומות של מוצרים וציוד פיזי לעמותות הן צורה נפוצה נוספת של תרומה בשווה כסף. מוצרים כגון מחשבים, מדפסות, רהיטים, ציוד משרדי, כלי רכב, ביגוד או כל מוצר אחר יכולים לתרום בצורה משמעותית לפעילות השוטפת של העמותה. שווי המוצרים מחושב לפי מחירם בשוק הקמעונאי או הסיטונאי, בהתאם לאופי המוצר הספציפי.

תרומה כזו יכולה להיעשות על ידי עסקים המעוניינים לתרום עודפי מלאי, מוצרים שלא נמכרו או ציוד משרדי מחודש. העמותה מקבלת את המוצרים והשירותים, ושווי התרומה מדווח בהתאם למחיר השוק של המוצרים הללו.

פלטפורמות ושירותי טכנולוגיה - חברות טכנולוגיה רבות תורמות לעמותות פלטפורמות דיגיטליות, שירותי תוכנה בענן או שירותים טכנולוגיים אחרים. תרומה כזו יכולה לכלול פלטפורמות לניהול נתונים, אחסון בענן, תוכנות לניהול פרויקטים, או כלים לשיתוף פעולה בין צוותים. חברות כמו אלו מציעות לעמותות שירותים שמאפשרים להן להתייעל ולהגיע לקהלים חדשים, וכל זאת מבלי לשאת בעלויות הכבדות של השירותים הטכנולוגיים הללו. שווי התרומה נקבע לפי עלות השימוש החודשי או השנתי בשירותים המוצעים, כפי שהם משולמים על ידי לקוחות מסחריים.

תרומות נכסי מקרקעין - תרומות בשווה כסף כוללות גם העברת נכסי מקרקעין לעמותות, כגון קרקעות, מבנים, דירות ונכסים מניבים. תרומות אלו מעניקות לעמותות נכסים בעלי ערך רב, והן כוללות הטבות מס ייחודיות על פי ההנחיות הקבועות בחוק. שווי התרומה במקרקעין נקבע לפי שווי השוק של הנכס בזמן מתן התרומה, ובמקרים מסוימים ניתן לקבל גם פטור ממס שבח וממס רכישה. פירוט נרחב בנושא זה יובא להלן.

תרומות מניות וניירות ערך - תרומת מניות וניירות ערך גם היא דרך נפוצה להעברת נכסים כספיים לעמותות וגופים ציבוריים. תרומות אלו מעניקות לתורם הטבות מס ייחודיות ומספקות דרך אטרקטיבית לתורמים לתמוך בעמותות תוך מיצוי הטבות המס שנקבעו בחוק. שווי המניות או ניירות הערך נמדד לפי ערכם בשוק ההון ביום מתן התרומה. פירוט מורחב בנושא זה יובא בהמשך, ויכלול את התנאים לקבלת זיכוי מס ופטורים נוספים הקשורים לתרומה מסוג זה.

הטבות מס עבור תרומות בשווה כסף כאשר תורמים מוצר, שירות מקצועי או נכס מקרקעין, הם זכאים לזיכוי מס בגובה השווי הכספי של התרומה. כאמור, הזיכוי ניתן באותם שיעורים כמו בתרומה כספית – 35% לתורם יחיד ו-23% לתאגידים. תורמים נדרשים להציג מסמכים התומכים בהערכת השווי של התרומה, וכן לוודא שהתרומה עומדת בדרישות רשות המסים לקבלת הטבת המס.

חלק ג': תרומות נכסים ומקרקעין

תרומות מקרקעין

תרומות מקרקעין, כגון קרקעות, דירות, מבנים ונכסים מניבים, הן תרומות בעלות ערך רב ומעניקות לתורם שורת הטבות מס ייחודיות. על פי ההנחיות המעודכנות של רשות המסים, תרומות אלו מזכות את התורם גם בפטור ממס וגם בזיכוי מס, בכפוף לתנאים מסוימים.

- **פטור ממס שבח:** כאשר תורם מעביר נכס מקרקעין לעמותה או לחל"צ המוכרת לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, הוא זכאי לפטור ממס שבח על הרווח שנוצר מההפרש בין מחיר הרכישה של הנכס למחיר הנכס בזמן התרומה, בהתאם להוראות סעיף 61(א) לחוק מיסוי מקרקעין. הפטור ניתן בתנאי שהנכס נתרם במלואו ללא תמורה, ושיועד לצרכים ציבוריים של העמותה המקבלת.

- **זיכוי מס לתרומה בשווה כסף וניכוי לצורכי מס:** ההנחיה החדשה של רשות המסים מבהירה כי ניתן לקבל זיכוי מס לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה גם אם התורם מקבל פטור ממס שבח. תרומת מקרקעין מזכה את התורם בזיכוי מס בגובה של 35% משווי התרומה, בכפוף לתקרת ניכוי שנתית של עד 30% מההכנסה החייבת או עד 10.3 מיליון ש"ח – לפי הנמוך מביניהם.

חלק ד': תרומות מניות וניירות ערך

תרומת מניות וניירות ערך היא אחת הדרכים הנפוצות והאפקטיביות להעברת נכסים כספיים משמעותיים לעמותות ולגופים ציבוריים. תרומות אלה מזכות את התורם בהטבות מס ייחודיות, כולל זיכוי מס ופטור ממס רווחי הון, והן מהוות דרך אטרקטיבית לשלב בין תרומה לפילנתרופיה לבין מיצוי מלא של ההטבות המסיות הקבועות בחוק.

• **זיכוי מס לפי שווי המניות ביום התרומה:**

בהתאם להוראות סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, תורם מניות לעמותה מוכרת זכאי לזיכוי מס בגובה 35% משווי המניות ביום התרומה, עבור תורם יחיד, ו-23% לתאגידים. שווי המניות נקבע לפי ערכן בשוק ההון במועד ההעברה.

• **פטור ממס רווחי הון:** בהתאם להוראת סעיף

97(א)(4) לפקודת מס הכנסה, תורם המניות נהנה מפטור ממס רווחי הון על הרווחים שנצברו בין מועד רכישת המניות לבין מועד התרומה.

על פי ההנחיה החדשה שיצאה מטעם רשות המיסים, תורם מניות או נכס הון אחר זכאי לקבל זיכוי מס לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה גם במקביל לקבלת פטור ממס רווחי הון. המשמעות היא שניתן לקבל הן זיכוי מס והן פטור ממס על אותה תרומה, בכפוף לעמידה בתנאים הנדרשים.

חלק ה': תהליך קבלת הטבות מס

כדי להנות מהטבת המס על פי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, על התורם לפנות לרשות המסים בליווי מסמכים מתאימים.

ההטבה ניתנת בדרך של זיכוי מס, כלומר הפחתת סכום מס הכנסה שעל התורם לשלם בגובה חלק יחסי מהתרומה.

בעת האחרונה (החל מדצמבר 2024), תורמים יוכלו לקבל זיכוי במס מבלי לשמור או להציג קבלות, כל עוד העמותה או החל"צ התממשקה למערכת התרומות הדיגיטלית. החל מה- 1.1.26, כל העמותות והחל"צ מחויבות להתממשק למערכת הדיגיטלית של התרומות ברשות המיסים וניתן יהיה לקבל החזר מס בקלות וללא צורך בשמירה של קבלות.

הטבות מס לתורמים שכירים

שכירים הזכאים להטבות מס על תרומות יכולים ליהנות מזיכוי מס, על ידי הגשת בקשה להחזר מס שנתית במסגרת תיאום מס. לשם כך, על השכיר להגיש את כל הקבלות על התרומות שביצע במהלך השנה לרשות המסים. רשות המסים תחשב את סכום הזיכוי המגיע על פי שיעור המס שחל על השכיר, ותזכה אותו ישירות בתלוש השכר או באמצעות החזר כספי שנתי.

רשות המסים מקדמת פיילוט חדש בשיתוף החשב הכללי, המאפשר העברת מידע על תרומות ישירות למערכות השכר של מעסיקים. בעתיד, זיכויי המס על תרומות עשויים להינתן ישירות בתלוש השכר, ללא צורך בביצוע תיאום מס.

הטבות מס לתורמים עצמאים

עצמאים יכולים לכלול את התרומות שלהם במסגרת הדוח השנתי שהם מגישים לרשות המסים. בכך, עצמאים יכולים לנצל את התרומות להפחתת חבות המס הכוללת שלהם. על העצמאי להגיש את הקבלות והמסמכים הנדרשים לרואה החשבון או ליועץ המס המגיש את הדוח השנתי בשמו, לצורך מימוש ההטבות.

הטבות מס לתורמים שהם חברות ותאגידים

יתרונות ותמריצים עבור חברות ותאגידים:

- **זיכוי מס על תרומות:** חברות ותאגידים זכאים לזיכוי מס בגובה 23% מסכום התרומה המוענקת לעמותות מוכרות לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה. זהו שיעור זיכוי נמוך יותר מהזיכוי המוענק לתורמים יחידים (35%), אך הוא עדיין מהווה תמריץ משמעותי עבור חברות המבצעות תרומות כחלק מהאסטרטגיה העסקית שלהן.
- **השפעה חברתית כחלק מאסטרטגיית המותג:** מעבר להטבות מס, חברות רבות מבינות את החשיבות של תרומות כדרך לחזק את המותג ולהגדיל את המחויבות החברתית. שילוב תרומות בפעילות העסקית מחזק את הקשר עם קהלים חדשים, מעלה את הנאמנות של הצרכנים ומגביר את המעורבות של העובדים.
- **תרומות בשווה כסף ושירותים מקצועיים:** חברות יכולות לתרום לא רק בכסף אלא גם בשווה כסף, כגון מוצרים, שירותים או ציוד. לדוגמה, תרומת טכנולוגיות, שירותים מקצועיים (כגון ייעוץ משפטי, ראיית חשבון או שירותי IT), זכאית לזיכוי מס, בתנאי ששווי השירות מוערך בהתאם להערכת שווי בשוק וצורפה לכך אסמכתא מתאימה.

שילוב התרומות באסטרטגיה פיננסית של החברה:

חברות יכולות לכלול את היבט התרומות כחלק מהאסטרטגיה העסקית הכוללת שלהן, ולהשתמש בתרומות כתוכנית לניהול מס. בנוסף, חברות יכולות לנצל את האפשרות לפריסת התרומות על פני מספר שנים, בעיקר עבור תרומות בסכומים גדולים.

תמריצים נוספים לתאגידים:

- **קידום ערכי חברה:** שילוב תרומות כחלק מקידום ערכים חברתיים שמקדמים את מטרות החברה, יכול לחזק את המותג מול הציבור, להעצים את תחושת המודעות החברתית, ולהביא לחשיפה חיובית במדיה.
- **מעורבות עובדים:** חברות רבות מעודדות את עובדיהן להשתתף בתהליכי התרומה, בין אם בתרומות ישירות ובין אם במעורבות בפרויקטים חברתיים. מעורבות כזו משפרת את מורל העובדים ואת מחויבותם לחברה.

השלכות אי-עמידה בתנאים

תרומות לגופים שאינם מוכרים לפי סעיף 46 או שאיבדו את הכרתם לא יזכו את התורם בהטבת מס. חשוב לוודא שהגוף אליו מתכוונים לתרום מוכר ושהתרומה עומדת בכל דרישות החוק. רשות המסים עשויה לבדוק את התרומות ולוודא שהן עומדות בכללים, ואם מתגלות חריגות או אי-סדרים, התורם עלול להידרש להחזיר את ההטבה.

חלק ו': תרומות באמצעות צוואה

תרומות המבוצעות באמצעות צוואה מאפשרות לתורם להמשיך ולתמוך במטרות חברתיות חשובות גם לאחר מותו. תורמים רבים רואים בצוואה כלי חשוב לשימור מורשתם, ולכן הם בוחרים להוריש חלק מרכושם לגופים ציבוריים, עמותות או פרויקטים חברתיים שונים. תרומות אלו יכולות לכלול כספים, נכסים, מניות או רכוש אחר, בהתאם לרצונו של התורם.

סוגי תרומות באמצעות צוואה

- **תרומות כספיות:** התורם יכול לקבוע סכום כספי מסוים שיועבר לעמותה או לגוף ציבורי לאחר מותו. כספים אלו יכולים לשמש למימון פעילויות שוטפות של העמותה, פרויקטים ייעודיים או יצירת קרן תמיכה שתניב רווחים לאורך זמן.
- **תרומת נכסים ורכוש:** התורם יכול להוריש לעמותה נכסי מקרקעין, כמו דירות, מגרשים, מבנים או שטחים חקלאיים, וכן נכסים אחרים כמו מכוניות, יצירות אמנות, תכשיטים או כל רכוש בעל ערך. כל נכס שהתקבל בירושה יכול לשמש לצורכי העמותה או להימכר לצורך מימון הפעילות שלה.
- **תרומת מניות וניירות ערך:** מניות וניירות ערך יכולים להוות חלק חשוב מתרומה בצוואה. התורם יכול להעניק לעמותה ניירות ערך שיביאו להכנסה שוטפת או לניצול לרווח עתידי על ידי מכירה בשוק.

יתרונות תרומות באמצעות צוואה

- **השפעה מתמשכת:** תרומה באמצעות צוואה מאפשרת לתורם לשמר את תמיכתו בעמותות ובפרויקטים חברתיים גם לאחר מותו, וכך להשאיר חותם על התחום החברתי שקרוב לליבו.
- **גמישות ושליטה:** באמצעות הצוואה, התורם יכול לקבוע במדויק את אופן חלוקת התרומה, לקבוע לאיזה פרויקט ספציפי יועברו הכספים, ואפילו לקבוע תנאים מסוימים לשימוש בכספים או בנכסים. כך, התורם שומר על שליטה מסוימת בכספו גם לאחר פטירתו.
- **מינימום בירוקרטיה:** בהשוואה לתרומות במהלך החיים, תרומה באמצעות צוואה על-פי רוב, יכולה להיות פשוטה יותר מבחינה בירוקרטית, שכן היא מבוצעת לאחר פטירת התורם והכספים מועברים ישירות לעמותה בהתאם להוראות הצוואה.

המלצות ודגשים בעת כתיבת צוואה שכוללת העברת תרומה ו/או נכסים לגופים ציבוריים או מטרות ציבוריות:

כתיבת צוואה היא תהליך משפטי רגיש, במיוחד כאשר מדובר בתרומות לגופים ציבוריים. כדי להבטיח שהתרומה תתממש בהתאם לרצון התורם, חשוב להקפיד על ניסוח ברור של הצוואה, לרבות פרטי הגוף המקבל, אופן השימוש בכספים והתנאים הנלווים לתרומה.

- **ייעוץ משפטי:** חשוב להיעזר בעורך דין המתמחה בדיני ירושה, מיסוי ודיני עמותות, כדי לוודא שהצוואה עומדת בכל התנאים החוקיים ושאינן חשש לפסילתה בעתיד.

- **הגדרת הגוף המקבל:** יש לציין בצורה ברורה את שמו המדויק של הגוף המקבל, לרבות מספר העמותה או הארגון, כדי למנוע בלבול או טעויות לאחר פטירת התורם.

- **הגדרת השימוש בתרומה:** ניתן לקבוע בצוואה שהתרומה תשמש לצורך ספציפי, כמו פרויקט ייעודי, מלגות, או תמיכה בתחום מסוים. אפשר גם להורות שהכספים ינוהלו במסגרת קרן ייעודית שמניבה רווחים עבור פעילות מתמשכת.

חלק ז': תרומה והקדשת נכסים באמצעות הקדש

הקדש - כלי משפטי לניהול נכסים והבטחת מימוש מטרות פילנתרופיות

הקדש הוא **כלי משפטי ייחודי** מתחום דיני הנאמנות, המשמש תורמים להקדשת נכסים שבבעלותם לטובת מטרות מוגדרות. הקדש מנוהל על ידי נאמנים שנבחרים על ידי התורם, והם מחויבים לפעול בהתאם להנחיות שנקבעו מראש. חשוב להבהיר כי הקדש אינו ישות משפטית עצמאית, אלא מסגרת ניהולית לנכסים המיועדים לשימוש למטרה מסוימת.

הקדש יוצר מסגרת שמאפשרת לתורם להבטיח כי מטרותיו ימשיכו להתממש גם לאחר מותו, בכך שנכסי ההקדש ינוהלו בצורה אחראית ומקצועית, לטובת מטרות שהוגדרו מראש. הנאמנים, שהם אלו המנהלים את ההקדש, מחויבים לפעול לטובת קיום תנאי ההקדש ועמידה בייעודו הפילנתרופי.

המאפיינים המרכזיים של הקדש:

- **הקדש ככלי משפטי ולא ישות משפטית:** הקדש אינו מהווה ישות משפטית עצמאית כמו עמותה או חברה. זהו כלי משפטי המנוהל על ידי נאמנים, שתפקידם להבטיח שהנכסים ישמשו למטרה המוגדרת שהוגדרה על ידי התורם (המקדיש).
- **הפרדת נכסים:** נכסי ההקדש מופרדים מנכסיו האישיים של התורם, ואינם מהווים עוד חלק מנכסיו או מעיזבונו. הם נועדו למטרה המוגדרת בתנאי ההקדש ואינם ניתנים למימוש אישי על ידי התורם או הנאמנים.

- **בחירת נאמנים:** התורם מגדיר נאמנים אמינים ומקצועיים, שתפקידם לוודא שההקדש יפעל בהתאם להנחיות שנקבעו, לאורך זמן. הנאמנים מחויבים לנהל את הנכסים בתום לב ולהבטיח שהם ישמשו למטרות שהוגדרו בהקדש.
- **ניהול לאורך זמן:** הקדש נועד לשרת מטרות ארוכות טווח, והוא מאפשר לתורם להבטיח שנכסי ההקדש ימשיכו לתמוך במטרות חברתיות או פרטיות לאורך שנים רבות.

סוגי הקדשות:

- הקדשות יכולים לבוא במגוון צורות בהתאם למטרות של התורם וליעדי הנאמנים. להלן פירוט של סוגי הקדשות שונים:
- **הקדש פרטי:** הקדש המיועד לתועלת של אנשים פרטיים, כמו קרובי משפחה או אנשים מסוימים שהוגדרו על ידי התורם. הקדש זה משמש לרוב במסגרת ירושות ויכול להבטיח תמיכה כלכלית קבועה לאנשים קרובים.

דוגמאות:

- מימון מלגות לילדי משפחה, חברים או מקורבים לתורם - תורם יכול ליעד הקדש לנכסי משפחתו, כמו מימון השכלה לילדיו או נכדים, חברים ומקורבים, תשלום עלויות טיפול רפואי לקרובי משפחה ומקורבים, או כל צורך משפחתי אחר.
- הקדש לצרכים אישיים של קרובים - ניתן להקים הקדש לתמיכה באדם מסוים לאורך זמן, כאשר הנכסים מנוהלים על ידי נאמנים ונעשה בהם שימוש למטרות שהוגדרו מראש.

• **הקדש ציבורי:** הקדש ציבורי הוא הקדש המיועד למטרות ציבוריות או פילנתרופיות, כאשר הנהנים מההקדש הם גופים ציבוריים, קהילות או אוכלוסיות מסוגים שונים, ולא יחידים. זהו אחד הכלים המרכזיים לקידום מטרות ציבוריות חשובות לאורך זמן, והוא משרת לעיתים קרובות עמותות, מוסדות חינוך, מחקר, בריאות, תרבות ועוד.

דוגמאות:

◦ **הקדש למוסדות חינוך:** תורמים רבים יוצרים הקדש ייעודי למימון תכניות חינוכיות, מלגות לסטודנטים, או פיתוח תשתיות בבתי ספר ואוניברסיטאות. הכספים מנוהלים על ידי נאמנים שמוודאים שההכנסות מההקדש מופנות באופן עקבי למטרות החינוכיות שהוגדרו.

◦ **הקדש לתרבות ואמנות:** הקדש המיועד לתמיכה בפרויקטים תרבותיים, פסטיבלים, מוזיאונים, או מוסדות אמנותיים. הכספים יכולים לשמש למימון אירועים, הפקות אמנותיות, או מענקים לאמנים.

◦ **הקדש למחקר רפואי:** הקדש זה מופנה לתמיכה במוסדות רפואיים או מחקרים בתחומים רפואיים. לדוגמה, הקדש ייעודי למחקר בתחום הסרטן או מחלות אחרות יכול לממן מחקרים מדעיים ופיתוחים רפואיים.

- **הקדש דתי:** הקדש שנועד למטרות דתיות, כמו בניית בתי כנסת, מוסדות דתיים, או מימון פעילות דתית. זהו סוג של הקדש שמיועד לשמר פעילות דתית או ערכים דתיים בקהילה.

דוגמאות:

- **הקדש לבניית בתי כנסת או מוסדות דת:** הקדש זה יכול לממן את הקמתם של בתי כנסת, מקוואות, ישיבות או בתי מדרש. הנאמנים דואגים לכך שהמימון יופנה לפיתוח התשתיות והפעילות הדתית.
- **הקדש למימון לומדי תורה:** הקדש שמטרתו לתמוך בלומדי תורה, תלמידי ישיבות או מוסדות דתיים אחרים. התמיכה יכולה לכלול מימון מלגות, שכר לימוד, או סיוע כלכלי למשפחות לומדי תורה.

היבטים משפטיים

הקדש הוא מנגנון משפטי ייחודי שמחייב תכנון זהיר וניהול מקצועי כדי להבטיח שנכסי ההקדש ישמשו למטרות שהוגדרו. יצירת ההקדש והפיקוח עליו מתבצעים בהתאם לדיני הנאמנות, תוך הבטחת ניהול הנכסים לטובת המטרות שנקבעו.

• **יצירת ההקדש** - הקדש נוצר על ידי **כתב הקדש**, מסמך משפטי מחייב שבו המקדיש מקצה נכסים לטובת מטרה מסוימת וממנה נאמנים לניהול הנכסים. הנכסים המוקצים להקדש מופרדים מנכסיו האישיים של המקדיש, והשליטה בהם **עוברת באופן מלא לידי ההקדש ולנאמנים**. תחת זאת, הנאמנים מחזיקים בנכסים בנאמנות ומנהלים אותם לטובת המטרה שהוגדרה. נכסי ההקדש אינם חלק מהעזבון של המקדיש ואינם ניתנים לשימוש אישי או לחלוקה במסגרת ירושתו.

הקדש יכול להיווצר במהלך חייו של המקדיש באמצעות כתב הקדש, או לאחר פטירתו, באמצעות **צוואה המהווה כתב הקדש**. במקרים בהם הקדש נוצר בצוואה, הנכסים מוקצים לניהול הנאמנים בהתאם להנחיות שנקבעו בצוואה, והם נכנסים לתוקף לאחר פטירת המקדיש והוצאת צו קיום צוואה.

- מינוי נאמנים ופיקוח עליהם - הנאמנים הממונים על ידי המקדיש דרך כתב ההקדש אחראים לניהול הנכסים בהתאם להוראות שנקבעו. עליהם לפעול בנאמנות ובשקיפות לטובת ההקדש בלבד. במקרה של הקדש ציבורי, עשוי להתקיים פיקוח מצד יחידת רשם ההקדשות, וניתן לפנות לבית המשפט במקרים של אי בהירות בהוראות כתב ההקדש או התנהלות לא תקינה מצד הנאמנים.**
- תכנון מס והטבות מס - הקדש עשוי לזכות בהטבות מס משמעותיות, בהתאם לסוג הנכסים והפעילות הפילנתרופית שהוא משרת. לדוגמה, ייתכן שההקדש יהיה זכאי לאישור לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, או ייהנה מפטור ממס שבח על מקרקעין. תכנון מס נכון הוא חיוני למיצוי מלא של ההטבות הקבועות בחוק.**

חלק ח': הנצחה ותשורה לתורמים

הנצחה ותשורה הן דרכים להכיר בתרומתו של תורם ולשמר את זכרו. גופים ציבוריים ועמותות רבות מציעים אפשרויות שונות להוקרה, שיכולות להוות חלק מההסדרים עם התורמים. אלו הן דרכים להודות על התרומה, להוקיר את התורם ולשמר את זכרו לטווח ארוך.

אפשרויות הנצחה

- **לוח תורמים** - הצבת שמו של התורם על לוח תורמים במקום בולט במוסד או בפרויקט, שבו מופיעים שמות התורמים והתרומות שלהם. לוח זה מהווה הכרה פומבית בתרומה ומביע את הערכת הגוף המקבל לתרומתו של התורם.
- **כיתוב או שילוט** - הענקת שם התורם לפרויקט, מבנה או חדר מסוים. לדוגמה, הענקת שם התורם לאולם כנסים, חדר לימוד או מתקן אחר שנבנה בעזרת התרומה. הכרה זו היא דרך לשמר את זכרו של התורם ולחזק את הקשר בין התרומה למטרות הפרויקט.
- **קרן או פרס על שם התורם** - הקמת קרן או פרס על שם התורם המממן פעילויות או מענקים הקשורים למטרות הגוף. הקרן יכולה לתמוך במלגות, מחקרים או פעילויות אחרות שהיו חשובות לתורם בחייו. פרסים על שם התורם הם דרך להמשיך את מורשתו ולחזק את השפעתו לאורך זמן.

תשורות לתורמים

- **תעודות הוקרה** - הענקת תעודות הוקרה אישיות לתורמים כהכרת תודה על תרומתם. תעודות אלו ניתנות בטקסים חגיגיים או במפגשים אישיים, ובכך מעצימות את תחושת השייכות וההכרה בתרומתם.
- **אירועים חגיגיים** - הזמנת התורמים לאירועים מיוחדים שנערכים לכבודם או לכבוד פרויקטים שנעשו בזכות תרומתם. אירועים אלו מאפשרים לגופים המוקירים לשתף את התורמים בהישגים שהושגו בזכות תמיכתם ולהודות להם באופן אישי.
- **חסות ושילוב לוגו עבור תאגידים וחברות** - תאגידים וחברות המבקשים לתרום יכולים לקבל הכרה בדרך של הענקת חסות לפרויקט או לאירוע מיוחד. שילוב לוגו החברה בפרסומים, תכניות שיווקיות או מתקנים שנבנו בזכות התרומה הוא דרך מקובלת להכיר בתרומה ולהציג את המעורבות החברתית של העסק בפני הציבור.

חלק ט': פרק תמריצים וסיכונים

תמריצים מרכזיים

- **הטבת מס משמעותית** - תורמים פרטיים יכולים לקבל זיכוי מס של 35% מסכום התרומה, ותאגידים יכולים לקבל זיכוי של 23% מסכום התרומה, על פי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה.
- **פטור ממס שבח ומס רכישה בתרומת מקרקעין** - תרומות מקרקעין לעמותות המוכרות לפי סעיף 46 מזכות את התורם בפטור ממס שבח ומס רכישה, בתנאי שהנכס נתרם ללא תמורה ושיועד לשימוש ציבורי.
- **פריסה של זיכויי מס לתרומות גדולות** - תורם שתרומתו גבוהה מהתקרה השנתית של 30% מההכנסה החייבת או 10.3 מיליון ש"ח, יכול לפרוס את יתרת הזיכוי על פני שלוש שנים נוספות.

סיכונים אפשריים

- **אי-עמידה בתנאי סעיף 46:** אם התרומה אינה עומדת בתנאים שנקבעו בסעיף 46, התורם עלול להידרש להחזיר את הטבת המס שניתנה לו. לכן חשוב לוודא שהעמותה פועלת בצורה תקינה ומוכרת על ידי רשות המסים.
- **בדיקות רשות המסים:** רשות המסים עשויה לערוך בדיקות תקופתיות על תרומות לעמותות. אי עמידה בדרישות החוק או דיווח שגוי עלולים להוביל לסנקציות כלפי התורם או העמותה.

אודות משרדנו

משרד עו"ד מעיין קוסלבסקי מתמחה בייעוץ משפטי לעמותות ומלכ"רים כתחום התמחות עיקרי והוא מדורג על ידי מיטב מדריכי הדירוג המובילים בישראל (דנס 100 BDI-) בתחום זה.

המשרד מציע שירותים משפטיים מגוונים לעמותות, חברות לתועלת הציבור, גופים ומוסדות ציבוריים הפועלים ללא מטרת רווח, גורמי פילנתרופיה ותורמים.

המשרד מספק ללקוחותיו מענה רחב בכל תחומי הרגולציה המורכבת, לרבות ליווי הליכי ביקורת, הסדרת תהליכי גיוס כספים ותרומות, וטיפול שוטף בכל היבטי ניהול עמותות. המשרד דוגל בגישה מותאמת אישית לכל לקוח, תוך שמירה על רמת מקצועיות גבוהה ויחס אישי.

עו"ד מעיין קוסלבסקי, בעלת המשרד, היא עורכת דין בעלת ניסיון מקצועי של כ-13 שנים, אשר מתמחה ברגולציה משפטית בעולם העמותות והמלכ"רים. עו"ד קוסלבסקי מלווה עמותות רבות וחברות לתועלת הציבור, תוך התמחות בהליכי ביקורת ובתהליכי גיוס כספים ותרומות. במסגרת עבודתה, היא מספקת ייעוץ וליווי משפטי שוטף בכל הנוגע לצורכי הרגולציה הייחודיים של המגזר השלישי, עם דגש על דיני הגנת הפרטיות ואבטחת מידע.

בנוסף לפעילות המשפטית השוטפת, עו"ד קוסלבסקי מפעילה את הקבוצה "The NGO Way", קבוצה ייחודית המיועדת למנהלי עמותות וגורמי פילנתרופיה, וכן יוזמת ומובילה מיזמים נוספים בתחום הפילנתרופיה והמשפט. יוזמות אלו נועדו לחבר בין המגזר השלישי לבין גורמי פילנתרופיה, תוך בניית מערכות יעילות לניהול גיוס כספים בצורה רגולטורית ואחראית, ולקדם שיתופי פעולה אסטרטגיים בין עמותות לתורמים, במטרה להעצים את השפעתם החברתית.

lawmk.co.il

כיצד נוכל לסייע לך?

המשרד מעניק ליווי משפטי מקיף לתורמים פרטיים ולתאגידים המעוניינים לתרום לעמותות וארגונים ללא מטרות רווח, תוך מיקוד ביעוץ אסטרטגי וניהול מורכב של תרומות. השירותים נועדו להבטיח שהתרומה תועבר ותמומש בצורה הטובה ביותר, עם מיצוי מלא של ההטבות המשפטיות והפיננסיות. השירותים כוללים:

- **ייעוץ בנושאי מיסוי והטבות מס** - המשרד מספק ליווי צמוד בתכנון תרומות כך שימקסמו את אפשרויות המיסוי על פי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה, ובכך יבטיחו את מיצוי הטבות המס. השירות כולל בדיקה והבטחה שהתרומות עומדות בדרישות החוק, תוך תכנון אסטרטגי חכם שיעניק לתורמים את מלוא ההכרה הכספית, יחד עם ייעוץ פרטני במקרים מורכבים הדורשים טיפול בנכסים מיוחדים או תרומות בינלאומיות.
- **הסדרת תרומות בשווי כסף ונכסים ייחודיים (מניות, ניירות ערך ומקרקעין וכו')** - המשרד מספק ייעוץ משפטי בנוגע לתרומות של נכסים מגוונים, כולל מניות, ניירות ערך, מקרקעין ואף נכסים מיוחדים כמו פטנטים או זכויות יוצרים. השירות כולל הכוונה מלאה בנוגע להטבות המס הנלוות, דרישות רגולטוריות, וליווי משפטי מלא בכל שלב – החל מהעברת הנכסים ועד מיצוי הטבות המס והסדרת כל ההיבטים הרגולטוריים הקשורים.

- **איתור עמותות וגופים רלוונטיים לתרומות ותמיכה בפרויקטים חברתיים** - המשרד מספק שירותי איתור עמותות וגופים ציבוריים המתאימים לתחומי התרומה והפעילות של התורם, כולל בחינה משפטית מקיפה של העמותות וביצוע בדיקת נאותות (Due Diligence) להבטחת ניהול תקין ושימוש נכון בתרומות.
- **עריכת הסכמים להנצחה** - ניסוח והסדרת הסכמי הנצחה בין תורמים לבין עמותות, הכוללים דרישות ותקנונים לשימוש בכספים ובפרויקטים ייעודיים, תוך שמירה על כבוד התורם והנצחתו.
- **ליווי משפטי בפרויקטים מורכבים והקמת קרנות פילנתרופיות** - המשרד מתמחה בליווי תורמים המעוניינים להקים קרנות פילנתרופיות, תוך יצירת מסגרות משפטיות המבטיחות ניהול כספים נכון, השקעה מתמשכת, ותמיכה בפרויקטים חברתיים מורכבים לאורך זמן. השירות כולל תכנון קרנות פרטיות וציבוריות, ופתרונות משפטיים מותאמים אישית, לניהול השקעות נכסים והבטחת המשכיות הפרויקט.

www.lawmk.co.il

****מדריך זה נועד לספק מידע כללי בלבד בנושא הטבות מס לתורמים בישראל, בהתבסס על החקיקה וההנחיות הקיימות נכון למועד פרסומו. המידע הכלול בו אינו מהווה ייעוץ משפטי, מיסוי, פיננסי או אחר, ואין לראות בו תחליף לייעוץ מקצועי מותאם אישית.**

ההמלצות המובאות במדריך מתבססות על חוקים והנחיות שעלולים להשתנות מעת לעת, בהתאם לעדכוני חקיקה, הנחיות רגולטוריות או שינויים במיסוי. בשל כך, מומלץ להיוועץ עם עורך דין מומחה בתחום הרלוונטי בטרם קבלת החלטות כלשהן בנוגע לתרומות או למימוש ההטבות המוצגות במדריך זה. הכותבת ו/או המשרד אינם אחראים לכל פעולה שתיעשה על סמך המידע המובא במדריך זה, ולא יישאו באחריות משפטית בגין נזק, הפסד או הוצאה כלשהם שייגרמו כתוצאה מהסתמכות על המידע שבו.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה, לייעוץ מקצועי ולתכנון התרומות שלכם.

עו"ד מעיין קוסלבסקי

רישום לרשימת התפוצה

מצדה 7 (מגדל ב.ס.ר. 4, קומה 39), בני ברק

טל': 03-9000434

נייד: 054-6393344

דוא"ל: maayan@lawmk.co.il

אתר: www.lawmk.co.il

MK מעיין קוסלבסקי
משרד עורכי דין
תאגידים • עמותות • מיזמים